Kilenczedik évfolyam. 126-ik szám. Kolozsvártt. 1879. szerda junius 4.

A „KELET“ előfizetési dija:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . . 16 frt.
Félévre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet“ minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési dijak
Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch gasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapesten Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberge A. V. hirdetések felvételi irod Budapesten Szervitatér 5. sz.

Nyilttéri czikkek
gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:
Főtér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESEBB CZIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

A beszállásolás és terhe.

(Sr.) Végre valahára a törvényhozásnak engedett az ellenzék egy kis időt, hogy feladatának éljen, azaz jó törvényeket hozzon. És bizonnyára ilyennek lehet venni a beszállásolásról szóló tövényjavaslatot; mert nem orvosolja ugyan ez sem azon régi bajokat, melyek nálunk a beszállásolással kapcsolatban vannak és melyek főleg Kolozsvártt kétszeresen mutatkoztak, először az eddigi alapok, illetőleg megtéritési illetékek aranytalansága, elégtelensége miatt; de másodszor: e szegény városnak helytelen lakbér osztályba osztása miatt, de legalább az uj törvény felemeli ugy a legénység férőhelyének illetékét, még pedig tetemesen, mint a tisztek lakbérét, ugy hogy például az utóbbi czimen Kolozsvár, az uj javaslat szerint, több mint két annyi megtéritésben fog a katonai kincstár részéről részesülni, mint eddig részesült, ha tudjuk, hogy igy 24 ezer forintnyi teher esik le Kolozsvár lakosságának vállairól és ezenkivül az egyénenkénti beszállásolás is sokkal jobban lesz kárpótolva, akkor fogjuk méltányolni, tudni az uj intézkedés igazságát, méltányosságát.

Igaz, hogy ezzel még nem lesznek a városok azon helyzetben, hogy a katonai beszállásolás nekik költségbe ne kerüjen, mert ha sikerülne is pl. oly laktanyákat épiteni, melyekben ellehessen szállásolni egy gyalog zászlóaljat azon 8081 frt 10 kr. évi dij fejében, a mennyit a katonai kincstár fog az eddigi 3212 frt helyett fizetni, még a törlesztés és fenntartási költségek nehezen fognak kikerülni, főleg ha a katonai kincstár nagy praetensiókkal él, bár Szende honvéd miniszter azzal biztatta a véderő-bizottságot, hogy olyanak lesznek a tervek, hogy plane egy lovas század számára is lehet 72 ezer forintért laktanyát épiteni, noha a miniszter oda hat, hogy a tervek és követelések csakugyan ily egyszerüek legyenek, miután a lovas század elhelyezéséért 3,625 forintot fog évenként a kincstár fizetni, akkor hosszu törlesztéssel csak fellehet épitni azt e pénzzel is. De a törvényjavaslat egyik igen czélszerü intézkedése az, hogy a lakbérek öt évenként revideáltatnak és ujonnan állapittatnak meg, ennek hiánya volt Kolozsvár nyomorusága, mert mint „rebellis város“ a forradalom után beesett a 3-ik osztályba és csak az uj törvényjavaslattal tudott avanceirozni a másodikba; továbbá nyomoruságának kiegészitő része volt a 30 év óta változatlan katonai lakbér.

Legalább ezeken a bajokon segit a törvényjavaslat és igy az elfogulatlan biráló el kell hogy ösmerje, hogy tetemesen javitja a jelenlegi helyzetet anynyival is inkább, mert törvényhozásilag történik az intézkedés és igy az eddig absolutistice gyakorolt (bár mindig vindicált) jogkörből ujra egyik fontos jog lőn gyakorlatilag a törvényhozásoknak végleg megszerezve.

És az ellenzék mégis, épen ellenkezőleg jogfeladásról, alkotmánysértésről beszélt! Hogyan? Hát ugy, hogy az 1867. 12. törvényczikkbe szerette volna bedisputálni, hogy még a megállapitott katonai békelétszám felosztását is a törvényhozásnak kell elhatározni. Eltekintünk attól, hogy a legszigorubb alkotmányos országban: Angliában, vagy a franczia köztársaságban sem követelt ilyesmit a törvényhozás; határozottan állithatjuk, hogy az ellenzék itt nemcsak absurdumot állit, de egyszersmind helytelenül is magyarázza a törvényt. Mert ha az 1867-ik törvény azt határozza, hogy „mind a törvényhozás, mind a kormányzat“ körében, a hadseregre nézve, az „eddigi törvények alapján“ fentartja jogait az ország; ezt szentül megtartja, sőt teljesiti, illetőleg biztositja az uj törvényjavaslat. Teljesiti a beszállásolásra nézve; mint a mely terhet involvál, tehát erről törvényhozásilag intézkedni kell; és biztositja „a kormányzat“ körébeu az elhelyezésre (mert ez csakugyan kormányzási és nem törvényhozási actus) a befolyást ugy, hogy a felelős honvédelmi miniszter és a szintén felelős hadügyminiszter bizatnak meg azzal, hogy ő Felségének e tekintetben tanácsot adjanak; tettükért, természetesen felelősek lesznek, illetékes forumaik előtt. Hogy ezt a kérdést alkotmányosabban megoldani nem lehet; azt — ugy hisszük — el fogja ösmerni az, ki meggondolja, hogy ellenkező esetben, a törvényhozásnak kellene tárgyalni a csapatelhelyezést. Ez pedig csak nem törvényhozási feladat, mert sokszor még csak motiválni sem lehet részletesen, mit miért tett a kormány. Hanem hát az ellenzéknek — kell emotio, nem volt külügyi hetz, jó volt ez is.

A cseh-kiegyezésről a következő communiquét közlik a bécsi lapok: A cseh bizalmi férfiak ismételt fölszólitására, az egyezkedő tárgyalások megkezdését illetőleg, elhatározta a német bizalmi férfiak collegiuma, hogy a választások után képviselők conferentiája elé, esetleg pedig a központi bizottság legközelebbi gyülése elé terjeszti ezt a kérdést, a mely meg fogja választani, az egyezkedő küldöttséget, és utasitani fogja azt a csehek következő föltételeinek tárgyalására: A nemzeti egyenjogositás végrehajtása, a választási rend revideálása, végre az alkotmánynak megegyeztetése Csehország historiai individualitásával és autonomiájával.

— —

— Konstantinápolyból a következő sensationális értesülést kapja a „Deutsche Zeitung“: Ámbár a fényes porta minden fáradságot elkövet, hogy Namik pasa livádiai utját az udvariasság puszta ténye gyanánt tüntesse föl, az itteni diplomatiának oka van azon megbizható fő tevésre, hogy Namik pasa meg volt bizva tapogatózni a czárnál abban a kérdésben, a melyet Obrucseff tábornok itt tartózkodása idejében bővebben megbeszélt Lobanoff herczeggel, és a melyet a nagykövet „kisérletképen“ Namik pasa előtt, sőt azt állitják, hogy a szultán előtt is megpenditett. Kelet-Rumélia esetleges elvesztése fejében adandó kárpótlásról van szó. Namik pasa állitólag megbizatott, hogy Livádiában, ha alkalma lesz, ne titkolja el a porta aggodalmát a kelet-ruméliai események alakulása miatt, és hogy a porta minő áron hajlandó bele nem avatkozni a nagy-bolgár eszmék megvalósitását czélzó mozgalomba.

— —

— Az Albrecht főherczeg elnöklete alatt tartott tábornoki enquetek, melyek e hó elején értek véget, tüzetesen foglalkoztak ama tapasztalatokkal s ezek értékesitésének módozataival, melyeket az okkupáczionális hadjárat nyujtott. A fölmerült kérdésekről kimeritő munkálatok lőnek kidolgozva s ezek alapján több rendbeli módositások fognak eszközöltetni a hadsereg körében, mikről uj szabályzatok készülnek. Igy pl. uj lövési szabályzat lesz, mely a középutat tartja az eddig tulhajtott távlövési rendszerrel szemben; a legénység tölténytartói megnagyobbittatnak, a munició-csapat kocsijainak sváma szaporittatik, a hadsereg municio-parkjának dotácziója föle meltetik.

Az okkupaczionalis hadjárat volt az első alkalom, melyben a legénység hosszabb ideig viselte a fél csizmát, mely átalában bevált, de ez iránt még is azt határozta az enquet, hogy jövendő mozgositás esetén, minden lehetőség szerint oda kell hatni, hegy a lábbeli minden legénynek a lábára találjon, a mi eddig nem volt igy. Ez ujitás által a hosszu mars alatt feltört lábak százaléka okvetlenül alább fog szállni.

Beható tanácskozás tárgyává tétetett az uj védrendszer s mind az, a mi ezzel összefügg és abból következik. Minden ide vágó kérdésről külön munkálat szól, melyek hasznos anyagul fognak szolgálni a védtörvény revisiójánál.

Szóba jött aztán Bécs eröditése is, oly formán a mint Páris eröditve van. De ez — mint egy bécsi lap erre vonatkozó tudósitásában olvassuk — csak épen „akademiai“ értekezés volt s ez iránt megállapodás nem jött létre.

A képviselőház ülése.

— Május 30 és 31.—

A katonai beszállásolásról szóló törvényjavaslat tárgyalását folytatta pénteken és szombaton a képvi előház. A 21 § nál Ernuszt Kelemen hivatkozva az általános tárgyalás alkalmával kifejtett nézeteire és a honvédelmi miniszter, valamint az előadó részéről az általános vita alkalmával előadottak ellen polemizálva, azon módositványt nyujtja be, hogy a §. első bekezdése a következő szerkezetben fogadtassék el:

„Uj elhelyezési állomásoknak a 21-ik §-ban érintett békeelhelyezés keretén belül kijelölése a közös hadügyminiszter és a honvédelmi miniszter meghallgatása után ő felsége meghagyása alapján történik. A monarchia két állama közt jelenleg fennálló békeelhelyezési aránynak megváltoztatása az 1867. XII. t. cz. 11 és 12 §§. értelmében eszközöltetik.“

Szilágyi Dezső: Hosszabb beszédben fejtegeti, hogy e §. megsemmisiti az országgyülésnek az 1867. XII. t. czikkben biztositott alkotmányos jogát és a miniszterrel, valamint az előadóval szemben bizonyitja, hogy az ellentét az 1867. törvény és a jelen törvényjavaslat közt nem — mint ők mondták — látszólagos, hanem valóságos. Megengedi, hogy a megoldás nem lehetséges, inkább maradjon az egész kérdés érintetlen, mert a törnényjavaslat megalkotható e kérdés megoldása nélkül is és akkor legalább érvényben marad az 1867. törvény az országgyülés hatáskörére nézve. Ajánlja tehát, hogy e §. egyszerüen kihagyassék. (Élénk helyeslés balfelől.)

Tisza Kálmán miniszterelnök nem tartja alaposnak Szilágyi azon megjegyzését, hogy a kormány részéről e törvényjavaslat nem indokoltatik, mert hiszen ő beszédében leginkább a kormány által előterjesztett érvekkel foglalkozott. Nem is lehet feladata a kormánynak, hogy folytonosan az ellenzék érveivel foglalkozzék. Áttérve a kérdésre, megjegyzi, hogy országgyülési bizottságok nyilatkozatai még nem szolgálhatnak élő jogok bizonyitékaiul, mert e nyilatkozatok leggyakrabban óhajokat tartalmaznak. A 67-iki 67-es bizottság előmunkálatai, igaz, más tekintet alá esnek; de a 67. XII. t. cz. értelme iránt a döntő körülmény még is az, mint értelmezték azt azok, kik azt közvetlenül létrejötte után végrehajtották. Már pedig 1870-ben ő felsége megállapitotta a hadsereg békeelhelyezését, a nélkül, hogy az ellen bárki felszólalt volna. Ez mindenesetre bizonyitja azt, hogy az akkori kormányférfiak ez iránti jogát ő felségének a törvényben gyökerezőnek tartották. E munkálat bizonyára az ő közreműködésükkel állapittatott meg; de e közreműködés nincs a törvényben megállapitva. Most ezt törvényben kivánja kimondatni, a mi mindenesetre több garanciát nyujt. (Helyeslés a jobbon. Derültség a balon.) A szakasz kihagyását tehát alkotmányos szempontból károsnak tartaná. Pulszky Ágost ugy látja, hogy a miniszterelnök, ki a nemzetközi szerződésekre nézve már elvett egy jogot az országgyüléstől, most a másodikat veszi el, melyet törvény biztosit. A miniszterelnök azt mondja, hogy a mi most kimondatik, az nem csorbitja, hanem erősiti a mi jogainkat. Ez nagyon emlékezteti szólot arra, midőn a 80 millió bankadósságra nézve a miniszterelnök azt proclamálta, hogy azért kell az országnak elfogadnia, mert ezáltal azt nyilvánitja, hogy nem tartozik ezen összeggel. (Derültség.) Pártolja a szakasz kihagyását. Éber Nándor főleg hadászati szempontból világitja meg a kérdést, melynek gyakorlati megoldása csakis olyan lehet, minőt e törvényjavaslat proponál. Teljes lehetlenség, hogy a törvényhozás az elhelyezés aprólékosabb kérdéseiben határozzon, mert ez egyfelől annyit jelentene, mint hogy a törvényhozás a kormányzati hatalmat gyakorolná, de másfelől a csapatok harczképességét is csökkentené. Ajánlja az eredeti szöveget. Orbán Balázsban a §. közjogi szempontból kelt aggodalmakat. A nemzetet tettleg megillető jog feladatását látja e §. által decretálva. Minthogy a maga részéről a jogfeladást már rég megelégelte, a §-t nem fogadja el. Mocsáry Lajos hosszas indokolás kapcsán kijelenti, hogy a szakaszt nem fogadja el. Szende Béla miniszter kivált Pulszky fejtegetéseire reflectálva ujra ismétli, hogy szóló a §-nál csupán a tettleg fennálló szükségletnek kivánt megfelelni s minthogy a beszállásolás s elhelyezés csakis azon alapon eszközölhető czélszerüen, kéri a szakasz elfogadását. Márkus István előadó közjogi szempontból a §. rendelkezését teljesen indokoltnak látja s ajánlja elfogadását.

A 25. §. azon rendelkezését, mely szerint az esetben, ha a katonai személyek részére megállapitott illetékszerü szállást az árszabás szerinti megtéritési összegért bérbe kapni nem lehet, a község van kötelezve az illetékszerü helyiségeket, az árszabás szerinti megtérités átvétele mellett rendelkezésre állitani. — Hosztinszky János nem tartja igazságosnak és méltányosnak, mert az ily esetből előálló terhet a községre háritja s azonkivül surlódásokra adhat alkalmat a katonaság és község közt. Ennélfogva a §-t a következő pontal kivánja megtoldani: „Ha azonban a rendelkezésre bocsátott illetéket tulhaladná, ez esetben a tulhaladott résznek fele a községet, másik fele az illető katonai kincstárt terheli.“ (Helyeslés.)

Juhász Mihály a módositványt, ifjabb Ráday Gedeon gróf, az eredeti szöveget pártolja. — Mocsáry Lajos: A havi dijas katonai személyek árszabásszerü lakbérilletményeinek, valamint a lakbérosztályoknak törvény áitali megállapitása végrtt a 23. és 30 §§-at a véderő bizottsághoz visz-

---

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

EGY FIATAL ASSZONY

EMLÉKIRATAI.

Elbeszélés.

JNDALI GYULÁTÓL.

II.

(Folytatás.)

Mikor eszméletemet visszanyertem: ágyamban találtam magam. Este volt már; az asztalon lámpa égett. Ágyam mellett ültek: az orvos, a jámbor öreg ápolónő, sőt még Blánka is, a mi nekem igen jól esett.

Természetesen, először is anyám után kérdezősködtem.

— Gyermekem, — szólt az orvos szomoruan — anyátok olyan betegségben szenved, mely megkivánja, hogy folytonosan orvos legyen mellette; azért nem gyógyithatjuk őt itthon, hanem elhelyeztük egy olyan házban, hol szakadatlan orvosi felügyeletben és ápolásban részesül, s isten segitségével vissza fogja nyerni egészségét. Ti csak imádkozzatok érette s legyetek jó gyermekek.

Aztán még azt is mondta az orvos: hogy dolgai miatt el kell utaznia a városból s nehány napig nem látogathat meg minket.

Nyolcz szomoru nap telt le aztán, vigasztalan magányban. Mindazok helyett, a kik valaha szerettek minket: az öreg ápoló-asszony maradt számunkra, hogy ne legyünk egészen elhagyatva.

Egyetlen enyhületem volt e szomoru napok alatt, — ha ugyan enyhültnek nevezhetem — az a sajátságos szellemi elkábultság, mely az utóbbi gyászeset óta uralmat nyert fölöttem. Olyan formán lehettem, mint a kihez nagyon közel sujtott le a villám s idegeit annyira zsibbadásba ejti, hegy egyidőre mintegy megérzéktelenül a különféle behatások iránt. Ez idő alatt csak perczekre ébredt fel velem született érzékenységem s e perczek alatt aztán szenvedtem annyit, a mennyit elbirhat egy hét esztendős kis leány szive. Azért neveztem imént jelzett állapotomat „enyhület“-nek.

Nem állhatom meg, hogy meg ne emlékezzem még egy igazán érzékeny s ez időben kivételesen boldog perczemről. Csekély dolog az egész s bizonyára lesznek elegen, a kik ki fognak nevetni miatta. De reám rendkivül mély benyomást tett akkor s még ma is — oly sok év után — elérzékenyit.

A föntebb emlitett nyolcz napnyi időköz legnagyobb részét alvással töltém. Reggelenként felöltöztem ugyan, de csak azért, hogy az ágyat a pamlaggal cseréljem föl s ott folytassam kábult álmomat.

Ez alkalommel ugy jött nekem, mintha azt álmodnám: hogy nővérem reá hajol s gyöngéden simogatja fürteimet s csókolgatja arczomat. Mondom, álomnak tetszett, oly képtelen valaminek tünt föl előttem. Pedig nem az volt. Valóban a Blánka ölelésére s csókjaira nyitám föl szemeimet s hogy meglepetésem még kellemesebb legyen: oldalam mellé fektetve találtam a kedvencz viasz bábut, a lehető legszebben fölékesitve.

Nővérem e gyöngéd figyelme, melyhez épen nem voltam szokva, a könyekig elérzékenyitett. Evvel ugyan, őszintén bevallottam: nem mondok sokat, mert hisz a könyek, mi tagadás benne, igen könnyen álltak rajtam, (azért is nevezett néném mindig „pityergő kis leány“-nak) de valóban szivem mélyéig meg voltam halva. Átkaroltam a Blánka nyakát s megcsókoltuk egymást oly szeretettel, oly forróan, a hogy még soha sem találkoztak ajkaink, sem azelőtt, sem — fájdalom — azután, legalább a Blánka részéről nem.

Ez eseményke eltörölhetlenül vésődött emlékembe, s éveken át egyetlen fénypont gyanánt ragyog ott életem setétségében. S később is, valahányszor a Blánka hidegségéért magamat kárpótolni s őt saját lelkem előtt mentegetni akarám: e percz emlékét elevenitém föl magamban, ez egyetlen perczét, melyben jégkeblü nővéremet ugyszólván fölolvadni láttam a szeretet, a sziv tüzében. Mert noha jöttek aztán olyan idők, melyekben a Blánka hidég, szoborszerü nyugalma is megrenditve lőn: de azok a fölindulások egészen másnemüek valának s forrásuk nem volt oly tiszta, szent, mint az utógondolat nélküli, önzéstelen testvéri szeretet?

De, lám: ismét előlegezni kezdek . . .

A nyolczadik nap estéjén végre megérkezett az orvos, (csak évek mulva tudtam meg: hogy e távolléte alatt anyámat helyezte el egy biresebb tébolydában;) s tudtunkra adá: hogy a városból, az ő kiséretében, el fogunk utazni, mert itt nem maradhatunk felügyelet nélkül.

— De hát mama itt marad? — kérdém.

— Nem, gyermekem, — felelt az orvos — ő már elutazott gyógyitása végett s mi is abba a városba megyünk, a hol ő van.

Tehát anyánkhoz megyünk, gondolám, s e perczetől kezdve mondhatlan epedéssel vártam az indulás óráját.

Három nap mulva csakugyan utra keltünk.

A gyönyörü tavaszi idő, az utazás változatai, de mindenek felett a remény: hogy anyámat látni fogom és talán gyógyultan — egészen fölélénkiték kedélyemet.

Hanem erről a remenyemről is az volt megirva: hogy teljesültét meg ne érhessem.

Mikor már nem messze voltunk utazásunk czéljához, mikor már előttünk meredeztek P . . . város templom-tornyai: az orvos felénk fordúlt, s igy szólt:

— Valamit kell mondanom nektek, gyermekek, a mint a városba érkezünk, egy időre el kell egymástól válnotok . . . Igen, Gábrielle — folytatá észrevéve rémülésemet — te és nővéred egyelőre nem lehettek együtt s a városban már készen áll a kocsi, mely nénédet leendő lakhelyére fogja szállitani.

— De hát nem anyánkhoz megyünk? hát nem lehetünk többé együtt mind a hárman? — kiálték fel kétségbeesve.

— Édes kis leányom, — szólt az orvos s ugy láttam, mintha könyek ragyogtak volna szemeiben — mondtam már, hogy anyátok igen beteg s addig nem lehettek vele, mig egészen meg nem gyógyul; s minthogy gyógyulása, meglehet, hosszabb időt igényel, minthogy rokonaitok nem jelentkeztek, s vagyonnal nem birtok, rólatok most a jó embereknek kell gondoskodniok s azt nem lehet kivánni, hogy mindkettőtöket egy és ugyanazon ember vegyen pártfogása alá. Egy jóltevő özvegy grófné, ki nyáron át a várostól nem messze fekvő j szágán lakik, volt szives megigérni, hogy közületek a nagyobbikat magához veszi s igy Blánkának oda kell menni. Te pedig, Gábriella, a városban maradsz s magam foglak elvezetni azokhoz a jó emberekhez, a kiknél lakni fogsz s a kik nekem rokonaim. Magától értetődik, hogy mindez a változás csak addig fog tartani, mig anyátok egészségét visszanyeri s titeket ismét magához veheti.

Le voltam sujtva teljesen. Tehát nem hogy anyámat visszanyerném, de még nővéremtől is el kell szakadnom. Nővéremtől, kit ama, fentebb elbeszélt jelenet óta, még forróbban szerettem. Nem is akartam elereszteni a kezét, az orvos ur szavai óta, mintha azt reméltem volna, hogy igy talán mégsem fogják elvinni tőlem.

De mégis elvitték.

A városban kocsink megállott egy szép nagy ház előtt, melynek udvarán a fényes hintóba már fogta a lovakat a bérruhás kocsis.

Ugy fájt a lelkem, hogy megszakadt s fájdalmamat még fokozta, mikor láttam, mily könyuyedén veszi Blánka az elválást. Elégült, majdnem örömteljes arczokkal szemlélte a fényes uri hintót, a tündöklő aranyos czimert s egész lényén élénken ki volt fejezve a vágy, hogy mielőbb elhelyezkedhessék a hintó dagadó bársony vánkosán.

Mikor a kocsi indulásra készen állott, egy öreges asszony — valami kulcsárnő-féle lehetett — jött elő, jelentve az orvos urnak, hogy a méltóságos grófné rendeletéből, Blanka az uton az ő gondviselése alatt leend s nővéremet kérte, hogy foglaljon helyet a kocsiban.

Blánka egy rövid ölelés és csók után hirtelen fenn termett, utitársnője szintén helyet foglalt mellette s következő perczben a büszke hintó nyilsebesen kirobogott az udvarból.

— Ne busulj, Gábriella, — vigasztalt pártfogóm — nővéredneb igen jó dolga lesz. Aztán a grófné jószága közel van ide, bizonyára gyakran be fogja hozni Blánkát s találkozhattok egymással elégszer. Telen pedig — ha anyád addig sem lenne jobban, a mitől az isten őrizzen — a grófné a városban szokott lakni s akkor akár mindennap együtt lehettek.

(Folytatása köv.)

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

szautasittatni kivánja. Rácz Athanáz: Hosztinszky módositványát pártolja. Tisza miniszterelnök figyelmezteti Mocsáryt, hogy itt nem a katonaság helyzete javitásáról, hanem a szállásbérek igazságosabbá tételéről van szó. A beadott módositványra megjegyzi, hogy miután a §. értelmében vegyes bizottság dönt ilyen kérdésekben, meg van adva az orvoslat egyesek tulpretenziója ellen. A dijszabással minden város, mely a valódi szállásbéreket jelentette be, meg van elégedve; de némely város félve, hogy házbéradója emelkedni fog, a valóságnál alacsonyabb szállásbéreket jelentett be, ezek tehát elszenvedhetik ezt a kis veszteséget. Kéri a §. változatlan elfogadását. — Thaly Kálmán: Mocsáry inditványát, esbetőleg Hosztinszky módositványát pártolja. Almássy Sándor a miniszterelnökkel polemizál és szintén Mocsáry indiványára szavaz. Márkus István előadó a katonatisztek tulságos követeléseire nézve megjegyzi, hogy ez ellen megvan az orvoslás a vegyes bizottságokban, melyek eljárásának az a katonatiszt alapos ok nélkül bizonyosan nem fogja magát alávetni. A ház a szakaszt változatlanul elfogadja.

A 30. §-nál, mely a lakbér-osztályzatokról szól, Novák Gusztáv határozati javaslatot nyujt be az irán, hogy Csongrádmegye Kistelek községe a IX. osztály helyett a VII-be soroztasssék. — Márkus István előadó: Utal arra, hogy osztályozás azon adatok alapján történt, melyet a községek magnk szolgáltattak. Az osztályozás öt évre van megállapitva, annak elteltével a községek jóváthetik a most elkövetett hibákat. — Madarász József és Tisza Kálmán miniszterelnök felszólalása után a ház a határozati javaslatot elveti.

A 31. §. megállapitja az altisztek és a legénység szállásaiért, valamint az istállókért a katonai igazgatóság által szedendő napi megtérítéseket. Ernuszt Kelemen módositványt nyujt be e dijak felemelése iránt. Fejérváry Géza b. államtitkár: Pénzügyi szempontból nem fogadja el a módositványt, mert megállapitott dijak a laktanyákba és fióklaktanyákba fektetett összegeknek mintegy 5—6%-át képezik, és katonai kincstár által lakbér illetmények és más czimen fizetendő összeg ugy is majdnem harmadfél millióra rug. Mocsáry Lajos: Nem fogadja el e §-t, mert az nem veszi le a nép vállairól a terhet. A ház a 31. §-t változatlanul elfogadja. A tjavaslat hátralevő §§ ai jelentékenyebb vita nélkfil és nehány lényegtelenebb módositást kivéve, változatlanul elfogadtattak.

A II. országos iparoskongresszus.

(I. Nap.)

Szombaton (máj. 31.) délelőtt 9 órakor ült össze a II. orsz. iparos kongresszus Budapesten a vigadó nagytermében, mely teljesen megtelt az ipar képviselőivel, érdeklődökkel és — kiváncsiakkal. Számos képviselő vett részt a gyülésen, igy gr. Apponyi Albert, dr. Chorin Ferencz, Bakay Nándor, Hegedüs Sándor, Falk Zsigmond, br. Simonyi Lajos, dr. Vécsey Tamás, Mocsáry Lajos, Szilágyi Dezső, b. Kaas Ivor.

A mai kongresszusra 566 képviselő volt bejelentve, a fővárosi tanácsot Horváth János tanácsnok képviselte.

A congressust Ráth K. a következő beszéddel nyitja meg.

Üdvözli az előkészitő bizottság nevében Magyarország kereskedelmi és iparkamráinak, ipartársulatainak és iparos köreinek képviselőit.

Örömmel és büszkeséggel nyitja meg és hivja fel alakulásra a második országos iparosgyülést; az öröm és büszkeség érzetével nem csak az ország legtávolabb vidékéről is megjelent képviselőknek ily impozáns számánál fogva, hanem azon törekvési czóloknál fogva is, melyeket a képviselt testületek már eleve magukévá tettek akkor, midőn a napirendre tüzött nagyfontosságu kérdésekre nézve az előre tüzetesen körvonalozott irányelvek alapján nyertek e gyülésre kiküldetést.

Több mint hét éve annak, hogy az ország iparos testületei közös tanácskozásra összegyültek az ország fővárosában.

Egy, a modern eszmék egész külső fényétől körülövedzett, de életet, meleget árasztani nem hivatott törvényhozási mü várta a legfelsőbb szentesitést 1872. év február havában, a midőn Magyarország iparosai a tizenkettedik órában óva inték a törvényhozókat: ám a magyar nemzet ne maradjon el a szabad eszmék egyetlen küzdterén, sem más nemzetek mögött; ám tegyék szabaddá a kéz munkáját is, de csak akkor, ha már egyszer csak némi részben is előkészitettétek, megtettétek mindazt, a mit más mintául vett államok régente megtettek arra nézve, hogy megizmosodhassék az a kéz, melynek fáradtságos munkáját ez egyetlen rövid törvényparagraphussal valósággal szabaddá tehetni gondoljátok.

Zajos volt a gyülés, felette izgatottak voltak a kedélyek; de a ki kétségbe akarná vonni azt, hogy e gyülés határozatai legkevésbbé is tul lépték a legjózanabb törekvési czélok, a legjogosultabb óhajok és követelések határvonalait, azok nem itélnek elfogulatlanul és elzárkóznak a történeti igazság elől.

Az 1872-ik év február 26—27-én tartott I. iparosgyülés határozatait és kivánalmait egy az országgyüléshez intézett kérvényben foglalta össze, melyben egy szó sincs a régi czéhrend visszaállitásáról, s szó sincs a tisztességes ipari vállalkozás, tehát a tisztességes kenyérkereset szabadságának czélszerü korlátozásáról.

Az 1872-ik VIII. tvczikk csakhamar életbe lépett és csakhamar tényleg végrehajtást nyert mindenütt ott, a hol mély gyökeret vert szervezeteket és intézményeket, az igaz, avult irányzataikkal és kártékony kinövéseikkel, de egyszersmind rendezett viszonyaikkal és sok irányban üdvös működésükkel együtt, le kellett rombolni; de az ipartörvény még mai nap sincs végrehajtva ott, a hol alkotóinak intencziói szerint a rosz helyébe jónak, az avult helyébe ujnak, a czéhkényszer helyébe egészséges szabad mozgásnak kellett volna az alapjait megvetni. — Rozzant lehetett a lerombolt épület, de hajlékot képezett . . . vajon a kilátásba helyezett modern palotára kilátta csak az első téglaköveket is összehordani.

Komoly és jogosult a kérdés: mi történt hát a korlátlan iparszabadság uj aerája óta Magyarországon abban az irányban, hogy azon követelményeknek csak némi részben is elég tétessék, melyeknek gondos számbavétele nélkül a valósággal áldásthozó szabad intézmények meghonositását lehetetlennek tünteti föl az összes müvelt népek culturtörténelme?

Aki az egyik kézzel szerzett jogokat és a szorgalom gyümölcsének oly sok garantiáit elvette, mit adott hát az a másik kézzel helyében? Visszasza tekintve a lefolyt hét évi közgazdasági fejleményeire, midőn az iménti kérdésre elfogulatlanul megadjuk a választ, egyszersmind megfeleltünk azon sokféle, többékevésbbé rokonszenvező kérdőjelekre is, melyek mai gyülekezésünket kisérik.

Uraim! nincs Magyarországnak törvényhatósága, de hozzá tehetem, nincs jelentékenyebb városa, melynek hazafias érzelmü polgári középosztálya e teremben képviselve ne volna; nem kérdeztük meg egymástól, mely politikai párthoz tartozunk, miféle templomban járunk otthon és mely nyelven beszélünk a család és munka körében: — mondják hát meg önök, kik Brassóból, Szebenből, Orsováról, Ujvidékről és Pancsováról ide jöttek, mint önök uraim, kik az Alföld, a Szepesség és felvidék munkás polgárságának kiküldöttei: mit tapasztaltak önök, hogy e 7 év alatt történt volna valami a hazai ipar emelés érdekében, amit lehetne egy rendszeres és következetes, átgondolt nemzeti közgazdasági politika kifolyásának tekinteni?

Mondják meg önök, mely téren látták a gondos kezeket működni, hogy a létező fentartassék, gyarapitassék, hogy a productionális erők fejlesztésére az állam czéljaira oly nagy mérvben igánybe vett nemzeti közvagyon uj életerőt uj forrásokból is merithessen.

Mily megoldást nyertek mindenek felett azon nagy közgazdasági kiegyezési kérdések, melyek a nemzet közvéleményét 3 éven át foglalkoztatták, s melyeknek megoldásától hazánknak annyira életbe vágó közgazdasági, ipari- és pénzügyi érdekei vártak kielégitést?

Lehettek bár mennyire fontos közjogi politikai tekintetek és kényszerüségek döntő befolyással e megoldásoknál: vajon merné-e valaki azt állitani, hogy a monarchia uj közös vámpolitikájának megállapitásánál bár csak alárendelt szerepet is játszottak volna a magyar ipar fejlesztésének követelményei?

S mit jelent a Magyarország és Ausztria közt létrejött uj vám- és kereskedelmi szövetség egyebet, mint kifelé határozott védvámrendszert, mely Magyarország iparát semmiképen sem védi, de annál erősebben sujtja nyerstermelését és fogyasztási erejét; ellenben befelé a korlátlan szabad kereskedelem rendszerét ismét a gyenge magyar ipar életütere ellen irányzott éllel? Tehát egyszerre oly védvám és oly szabagkereskedelem, mely a magyar ipart kegyelem-kenyérre szoritja azon versenyuralom alatt, melynek védelmi költségeit 15 millió magyar fizeti meg.

Adná az isten, hogy frázisok volnának ezek, uram! De hiszen legkevésbé lehet a szándékom e helyről politikai jellegü problemákra kitérni, avagy az akár szerencsésen akár szerencsétlenül lezajlott véleményharcz keserves emlékeit fölleleveniteni. Ha akartuk volna, hogy a mi tanácskozásainkba bármely politikai jellegü, bár egyszersmind szorosan közgazdasági jelentőségü kérdések vegyüljenek, már évekkel azelőtt, midőn az eziránti óhajok és sürgetések az ügytársak köreiből minden oldalról először fölhangzottak, midőn e nagy kérdések uralták az összes közvéleményt: — már akkor tartottuk volna meg második országos gyülésünket, nem pedig most, s nem oly tanácskozási programmal, mint a melynek alapján ma egybegyültünk.

Bevégzett tényekkel állunk ma szemben azon a téren, a melyen a nemzeti munkát nagyszabásu e rendszabályok által felvirágoztatni nagy nemzetek és nagy államférfiak nagy törekvési czélját képezte.

De leszoritva bár erről a térről, nem szabad hitünket és bizalmunkat elveszitenünk arra nézve, hogy — bár csak véghetetlenül lassan és csak kitartó, szivós munkássággal, folytonos haladással, a közszellemnek sorainkban való folytonos ébresztésével és élesztésével, sok hagyományos elfogultsággal küzdve, sok nélkülözéssel: de még is csak eljuthatunk arra a polczra, melyen ha nem is leszünk képesek az országba idegen százmilliókat behozni, de képesek leszünk az országban és a nemzeti közvagyonnak százmilliókat megtartani.

S valóban kár volna, tisztelt congressus, csak egy szóval is bizonyitani akarni azt, hogy Magyarországban tizszerte több a teendő épen az iparfejlesztés sokféle kisebb tényezőinek gondos számbavétele tekintetében, mint ott, hol a nemzeti munka érdekeiuek érvényesitése a magas állampolitika körébe vonatik.

Itt van az iparos szakoktatás ügyének rendszeres felkarolása, itt vannak az egy életerős ipari szervezet létesitése érdekében szükséges törvényhozási rendszabályok; elháritásra várnak mind azok az iparfejlődést gátló akadályok, melyek mai tanácskozásaink tárgyát is képezni fogják; mindmegannyi dolgok, melyekre nézve ha önöket kérdezem, mi történt mindez érdekben, az 1872-ki ipartörvény aerája alatt; és pedig a mi történhetett volna nagyon kevés, vagy épen semmi pénzzel is: önök velem bizonyára azt mondják — semmi, vagy legalább is annyi, mint semmi.

Már pedig kell ezen a téren törvényhozásnak és kormánynak kötelességét teljesiteni, valamint nekünk kell a reánk háramló nemzeti fontosságu feladatoknak önerőnkből megfelelni; s bizom benne, hogy ott e kötelesség teljesittetni fog, a nagy mulasztások mihamarább helyre fognak pótoltatni, valamint mi is ismerni fogjuk hivatásunkat és kötelességünket, s az egész nemzetre nézve gyümölcshozóvá fogjuk tenni az ügyünknek nyujtott segédkezet.

Hogy a helyes irányt és a helyes eszközöket erre kijelöljük; hogy ne idegen talajból ültessünk át idegen plántákat, hanem érjük be saját földünkben gyökeret vert egészséges csemeték gondozásával; hogy szóval a gyakorlati élet követelményeit szem előtt tartva, fogjunk végre hozzá a nemzeti ipar megteremtéséhez, jezen régnemzeti eszmének megvalósitásához: — ezért küldötte az ország sok száz szaktestület képviselőit a mai napra a fővárosba.

A mily nagy és komoly a feladat, oly komolyan és higgadtan fogunk vitatkozni és odatörekedni, hogy a közös érdekü czél legczélirányosabb eszközeire nézve is egyértelműséget hozzunk létre.

E magánkörü kezdeményezés fényes sikere vonja e perczben magára a nemzet figyelmét. Egy derék hazafi erélyének és ügyszeretetének s egy dicső multu város polgárainak sikerült — adja az Isten ne ismét csak rövid időre — felsziure hozni, sőt társadalmunk némely köreire nézve hozzá tehetjük: divatba hozni a hazai ipar ügyét.

„Nem élhetünk meg továbbra ázsiai egyoldalu gazdászati rendszerünkkel, iparos állammá is kell fejlődnünk“ - ily szavak hangoztak fel a szerény igényü magyar ipar e szerény ünnepélyén, s a ki azokat kimondta, az az uralkodóház egyik fenséges tagja volt, sem több, sem kevesebb.

S hogy mi e szavak valódi jelentősége, arra nézve a körülöttünk fejlődő nemzetközi jelenségek napról napra komolyabb és fenyegetőbb commentárt szolgáltatnak.

Sokan vannak, s épen irányadó s intéző körökben, kik még ma is vitatják azt, hogy Magyarország hivatása volna versenyképes nemzeti ipar megteremtésére törekedni, s kik azt állitják, hogy minden térfoglalása a belterjes iparosságnak nálunk csak a mezőgazdasági érdekek rovására történhetik. Azok, a kik akár a törvényhozás padjaiból, akár a kormányszékekből, akár a napisajtó hasábjain vagy brocherökben ezt hirdetik, azok vagy nem látják, vagy nem akarják látni az évről-évre hatalmasabbá váló azon versenyt, mely legfőbb őstermelési és kiviteli czikkünket is egyik piaczról a másik után leszoritja. Azok nem akarják megfigyelni a nagy iparos államok ujabb kereskedelmi és vámpolitikai irányzatát, azon vasakarat és vaskéz legujabb politikáját, mely nem törődve a modern nemzetgazdaságtan mindmegannyi axiomáival. saját népe kenyerének megdrágitásával is elzárja a magyar gabna előtt a német birodalom határsorompóit.

Tisztelt congressus! Nem kell magasabb államférfiui éleslátás ahhoz, hogy felismerje valaki az irtózatos veszélyek egész sorát, melyek anyagi létünkkel egyszersmind kulturfejlődésünket s állami létünket is fenyegetik: ha megmaradunk a József főherczeg által ázsiainak jellemzett primitiv gazdasági egyoldalságban.

És e nagy veszélyekre ép ugy, mint azon bajogra és mulasztásokra utalva, melyek műhelyeink szorgalmát immár oly hosszu évek során át sorvasztják: nem fogjuk miaz állami gyámkodást hangoztatni, hogy a kézműipar annyi terén megindult pusztulás feltartóztassék; nem fogunk államsegélyt, hanem igenis jogosult köteles támogatást kérni; kérni fogunk igázi szabadságot, sürgetni fogjuk azon igaz szabad versenynek a biztositását, mely egyszersmind a terheknek és kötelességeknek is igazságos és arányos viselését föltételezi; rá akarunk mutatni arra a nagy tévedésre, mely e jelszóban „keletre magyar!“ mindaddig rejleni fog, mig itthon részben nem ismernek, részben nem akarnak ismerni bennünket; — meg akarjuk értotni a nemzettel, hogy fel fog virágozni a magyar ipar, mihelyt Magyarországban találja meg az őtet megillető piaczot.

Jó ügyet szolgálunk. Bizzunk a jó ügy sikerében!

S ezzel az országos iparos-gyülést megnyitottnak nyilvánitom.

Korelnök inditványára megválasztatnak elnökké: Ráth Károly, iparos orsz. képviselő; alelnökökké: Bakay Nándor és Streitman József, jegyzőkké Gelléry Mór, Frecskay János, Mudrony Pál és Fritz Péter. A jegyzőkönyv vezetésével a mai ülés folyamán Gelléry Mór bizatik meg.

Elnök beterjeszti a következő beadványokat: 1. A zala-szt.-gróti ipartársulat a vásárok gyakori engedélyezése ellen szólal föl. 2. A brassói sütő ipartársulat a sütő ipar rendezését sürgeti. 3. A szeráki ált. ipartársulat a bagatell törvénynek az iparosokra nézve káros intézkedése ellen szólal föl. 4. A bicskei iparosok és kereskedők a vásár és házalási-ügy szabályozását sürgetik. 5. Gyuleck Lajos (Eger) a fegyencz iparra tesz észrevételeket. 6. A schmöllnlczi ipartársulat az ipar általános fejlesztésére nézve tesz észrevételeket. 7. Az aradvidéki tanitóegyesület az ipartörvény 40. §-ának tanszerü módositását kéri. 8. A n.-károlyi fazékas ipartársulat a kényszertársulás a szakmabeli kiképzésének az iparszervezet által leendő ellenőrzését sürgeti. 9. A beledi I. egyesült ipartársulat a hat évi vándorlást és contáknak társulatba való kényszeritése, valamint ellenőrzését óhajtja. 10. Az ujvidéki magyar iparegyesület az ipar általános fejlesztésére vonatkozólag tesz észrevételeket. 11. A budapesti sütők ipartársulat a sütő iparra nehezedő hátrányok orvoslása tárgyában ir föl. 12. A kaposvári egyetemes ipartársulat megbizásából Dobos György kaposvári kötélgyártó véleményes jelentése és javaslata a vásárügy rendezése tárgyában.

Kinyomatnak és a képviselők közt kiosztatnak. Következett a napirend, a határozati javaslatok részletesen indokolt tárgyalása.

A megállapitott sorrend szerint első sorban Mudrony Soma előadó terjeszté elő és indokolt az „ipartörvény módositása és az ipar szervezet“ tárgyában beadott határozati javaslatot. A részletes indokolásban szóló erősen hangsulyozta azon kivánalmakat, melyeket az ipar és az iparos osztály fejlesztése, emelése tovább már nem nélkülözhet. Kifejti, hogy nem kivántatnak ide hegymozgató erőkifejtések, csak nehány §-nak beszurása, nehánynak még kihagyása, vagy megváltoztatása. Még mit akarunk mi? kérdi szóló. Azt, hogy valahára véget érjen a fegyelmetlenség: az a léha felületesség, az a renyheség, mely már jóbra kapni kezd. — Azt akarjuk, hogy az iparos ifjuság becsületes iparkodó munkásokká váljék, s igy a munkás-osztály erkölcsileg, anyagilag és társadalmilag emelkedjék. (Éljenzés.) Ipari administratiót óhajtunk önkormányzati alapon. — (Éljen! Helyes.)

Az a kérdés, — mondja előadó — hogy megmaradjon-e továbbra is a szabad társulás, vagy hozassék be a kötelező rendszer? (A kötelező! A kötelező! felkiáltások.) Iparszervezet kell, mely általanos legyen, minden iparosra kiterjedő, hogy egy testté válljék az iparos osztály, igy haladhatván csak a tüzött czél felé. A határozati javaslat oda irányoz, hogy mondja ki a II. orsz. ipar gyülés:

I., hogy az 1872-ki ipartörvénynek gyökeres átvizsgálása és módositása szükséges, és pedig az irányban, hogy a) az iparosok közös és kötelező társulatokká szerveztessenek, és b) hogy ezen szervezés alapján a szakmaszerü kiképzést és erkölcsi nevelést előmozditani lehessen.

II. A létesitendő szervezet a gyakorlati élet kivánalmaihoz képest három foku közegekből álljon, u. m. kötelező ipartársulatok, iparkamarák és a központi ipartanács és

III. a kötelező ipartársulatok oly testületi tagokkal és hatáskörrel látandók el, a minőt hatályos működésök megkiván; e hatáskörhöz tartozik a tanonczok tanitása, a segédek további képzésénél való közbejövetel és a társulatok ama joga, hogy rendszabályokat alkothassanak.

Az éljenzéssel kisért beszéd után Streitmann József (Gyöngyös) lépett a terem közepébe helyezett emelvényre. Kifejti az ipartörvény módositásának szükségét. Oly országban — mondja szóló, a hol szégyennek tartják az ipart (zugás), a hol az apa azt mondja fiának, ha tanulsz, ur lesz belőled, ha nem tanulsz, mesterembernek adlak, — az oly országban, a hol a kormány mitsem tesz az ipartársulatok és az iparisklák fölállitására, ott okvetlen tenni kell, mert ott a szabad társulás alapján az ipar fejlődni nem fog. Szóló azonban a korral akar haladni fokozatosan s azért némi kényszer-intézkedéseket óhajt belevétetni az ipartörvénybe. A következő határozati javaslatot terjeszti be:

1. Mondja ki a II. orsz. iparosgyülés, hogy önálló iparos csak az lehet, a ki az ipart tanulta és 22 éves. 2. Irni és olvasni tud. 3. Hogy minden kisebb iparvárosban, a hol 500 iparosnál több nincs, csak egy ált. ipartársulat alakulhat.“ — Egyebekben elfogadja a bizottság előterjesztését, s csupán az ipartanácsra vonatkozólag kivánta azon módositást, hogy e tanács az iparosok kijelölése alapján szervezendő. (Éljenzés.)

Toldy Ferencz (Nagy-Kanizsa). A hanyatló magyar ipar megmentésének módozatait fejtegetve, azt hiszi, hogy erre nézve nagy fontossággal birna szoros korlátok közé vonni a külföldről való behozatalt. Általánosságban elfogadja a bizottság határozati javaslatát, csak egyes részleteire nézve nem ért egyet azzal.

Csepreghy János (Budapest), meggyőző érvekkel támogatja Mudrony javaslatát, s átalánosságban ugy, mint részleteiben elfogadja (Éljenzések.)

Szentléleky Máté (Pozsony) elérkezettnek látja az időt, midőn a magyar ipar megmentésére tenni kell valamit. Pártolja a Streitman inditványát.

Szabó Ferencz Hódmező-Vásárhely) az iparos szak- ész szellemi oktatás mellett szól, mint a mely egyedüli alapja a fejlődésnek. Kivánja, hogy az oktatás kötelező legyen; általában a központi bizottság javaslatát pártolja és ajánlja elfogadásra.

Nagy István (Győr) a Streitman javaslatát pártolja.

Busbach Ádám (Losoncz) a közp. bizottság javaslata mellett szól.

Szandics tanár (Ujvidék) németül, nagy zaj között beszélt, ajánlja, hogy a kisipar szétválasztassék a gyáripartól, hogy az iparos 20—24 éves koráig ne kezdhessen önálló iparhoz, és kéri az egyéves önkénytességi kedvezményt.

Galgóczi Károly a szabad ipar mellett szólal föl.

A közgyülés egyhangulag elfogadta ezután a közp. bizottság határozati javaslatát, valamint a Streitman pótjavaslatát is.

A congressus ugyanaz nap délután 3 órakor folytatta tanácskozásait. Napirenden volt a határozati javaslatok II. pontja, az iparos szakoktatás szervezése.

Előadó Steinacker Ödön.

A határozati javaslat lényege az, hogy az iparos szakoktatást Magyarországban sürgősen szervezni kell. A szervezést, illetve aszervezést a kereskedelmi miniszterium és a központi ipartanács képviselői létesitenék. A szakoktatás olykép szervezendő, hogy tanoncz-iskolák, — a gépvezető épitészeti és vegyészeti iparágak részére külön ipari középtanodák (az ország nagyobb iparos központjaiban) és müipari iskola alapittassék. A felállitás költségeit városok és községek, az iparosok és az állam viselné aránylagosan. E hozandó törvény keresztülvitelére kellőleg képzett külön ipariskolai biztosok alkalmazandók.“ — A javaslat indokolásául felhozza előadó, hogy minden iparág müveléséhez szükséges az általános ismereteknek egy bizonyos foka, és bizonyos theoretikai ismeret.

Az e végett szükséges iskolák fölállitásának kérdésénél első sorban az államra irányul a figyelem. A kormányok azonban eddig még épen semmit sem tettek. Valódi bűnnek mondja szóló azon mulasztást, mely szerint a kormány még alapját sem vetette meg az iparos oktatásnak. Ennek okát abban látja, hogy a hivatott körökben hiányzott a tárgynak gyakorlati ismerete. Ennélfogva kivánatos, hogy az ipariskolák olykép állittassanak föl és rendeztessenek be, hogy gyakorlati életnek megfelelők legyenek. Részletes indokolás után ajánlá a központi bizottságnak általa előadott határozati javaslatát elfogadásra.

György Aladár elégedetlen azon tervvel, melyet az iparoktatás fokozataira nézve megállapitottak, különösen helyteleniti, hogy a szakiskolák alsó fokában a tényleg létező rossz helyzetet (ismétlő — esti iskolák stb) tartják fenn. Az iparos müveltség fejlesztése végett szükségesnek tartaná, hogy az iparos tanonczok jelen intézménye fokonkint szüntettessék meg, s a tanulók ne mestereknél, hanem gyakorlati iskolákban nyerjék kiképeztetésüket s ezért inditványozza bevétetni, hogy a hol lehet, tanműhelyekkel ellátott önálló ipariskolák állittassanak fel a belga és franczia tanrendszer szerint. Végül, mint az országos nőiparegyesület képviselője, inditványozza, hogy az iparoktatás rendezésénél a női ipar ügye is tekintetbe vétessék.

Dück József (Brassó, németül.) Elfogadja a javaslatot, azonban nem iparos tanfelügyelőket, hanem felügyelő bizottságot kiván, mely a polgárság kebeléből legyen kiküldve. (Helyeslés.)

Békésy Károly (Kolozsvár.) Általánosan beszél az ipar hanyatlásáról; áttérve az iparisklákra, megjegyzi, hogy csak az iparosoknak nincsen iskolájuk, nem szerezhet müveltséget az iparos, s nem emelkedhetik az ipar. Pártolja a bizottság javaslatát, de közbe kivánja szuratni a következőket. A 3. pont a) bekezdésbe «ipari, tovább képző iskolák“ után az „iparos rajztanszékkel és szakmühelyekkel“ szavakat. — A b) bekezdésben „épitészeti, gépészeti és vegyészeti iparágak számára“ szavakat kihagyni inditványozza, s ezek helyébe be kivánja tétetni: „állittassanak fel különböző iparszakokra.“

Grujic Nika (Zombor; német) felszólalása után

Elnök a közgyülés általános helyeslése mellett a vitát befejezettnek nyilvánitotta, s az előadónak adta át a végszót, mire

Steinacker Ödön rövid beszéde után a congressus elfogadta a központi bizottság javaslatát a György Aladár módositványával.

Következett a III-ik határozati javaslat az egyetemlegesség elvére fektetett önsegélyes szövetkezetek terjesztése tárgyában.

A közp. bizottság előadója Gaál Jenő.

A határozati javaslat oda irányul, hogy mondja ki az orsz. iparos gyülés, hogy a következő szövetkezeteket ajánlja az iparosok figyelmébe elfogadás végett: kölcsönpénztárakat, nyersanyag beszerzési szövetkezeteket, és közös raktá-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

rozási szövetkezeteket, és közös termelő szövetkezeteket.

Előadó hosszas indokolásban fejtegette e határozati javaslatban foglaltak előnyösségét az iparosokra s magára az ipar fejlődésére nézve.

Weinberger Soma (Gyöngyös.) Sokkal fontosabbnak, és az iparosokra nézve életkérdésnek tartja az önsegéty szövetkezleteket, semhogy őt kielégitené a bizottsági javaslat. Inditványt terjeszt be, miszerint tekintettel arra, hogy bár eddig is sok derék nemzetgazda és iparos tüzte ki ezen szép tárgyat felelvasása tárgyául, — az eszme inkább az elmélet, mint a gyakorlat körül forgott, ennélfogva inditványozza, miszerint „mondja ki a közgyülés, hogy az egyetemlegesség elvére fektetett önsegélyes szövetkezetek létesitése Magyarországon életkérdése, s ajánlja ezt a közmunka miniszter figyelmébe a congressus a végett, hogy felölvasások rendezése által tegye népszerűvé, terjessze az országban az eszmét.“ (Helyeslés.)

Mudrony Soma helyesli az eszmét, azonban most, midőn a congressus czélja átalános irányelveket adni a törvényhozásnak az iparügy javitására nézve, előtte szóló inditványát mellékes kérdésnek tekinti. Azon módositványnyal fogadja el a pótinditványt, hogy a congressus utasitja a központi bizottságot, miszerint ez ügyet kisérje figyelemmel, s hasson oda, hogy az előmozdittassék (Helyeslés.)

Szólottak még Szandics és Galgóczy Károly, mire előadó rövid indoklása után elnök a javaslat elfogadása fölött a kérdést szavazásra bocsátja.

A congressus a javaslatot Weinberger módositásával fogadta el, de ez utóbbi módositást a Mudrony inditványa értelmében tette magáévá.

Következett a 4-ik pont alatti határozati javaslat, a budapesti országos kiállitás ügyében.

Posner K. L. távollétében elnöklő Ráth Károly vitte az előadói szerepet, röviden vázolván az eszme életrevalóságát. A kiállitások rendezése kötelességből foly, hogy megmutassuk az országnak: mi van, mi nincs, és minek kéne, hogy legyen. Ez alkalomból egyszersmind ajánlja, hogy gr. Zichy Jenőnek a sz.-fehérvári kiállitás buzgó létrehozójának üdvözlő sürgöny menesztessék (Éljenzés; zajos tetszés). Ajánlja a javaslat elfogadását. (Éljenzés.) A kiállitás 1882-ben lenne megtartva.

Helfy Ignácz annyira szépnek tartja az eszmét, hogy azt világra szólóvá kivánja tenni. Azt ohajtja, hogy utasittassék a központi bizottság, miszerint alapul véve a javaslatot, tegye magát érintkezésbe az ország iparosaival, tanulmányozza az ügyet s nem most ily rövid idő alatt, hanem 9 év mulva 1888-ban rendeztessék a kiállitás, az ország ezer éves jubileuma alkalmával. Ez idő alatt az iparosok is elkészülhetnek, (zajos helyeslés) még pedig e 8 év alatt; az ország különböző vidékein rendeztessenek kiállitások: Debreczenben s más nagyobb városokban.

Márkus Ignácz ellene szól e javaslatnak, mert szerinte ez szétforgácsolná az erőket. Az időt is nagyon hosszunak tartja. Az eredeti szövegezést pártolja.

A congressus nagy többsége az eredeti szöveget fogadja el.

E közben távirat érkezett Ráth K. elnökhöz gr. Zichy Jenőtől, melyben üdvözli a congressust, s hogy meg nem jelenhetett, sok dolgával menti magát. (Éljenzés.)

A congressus a következő sürgönyt menesztő gr. Zichy Jenőhöz Sz.-Fehérvárra.

„A II. orsz. iparos gyülés ma délutáu a Budapesten tartandó orsz. kiállitás kérdésének tárgyalása alkalmából örömét, háláját és elismerését fejezi ki, méltóságodnak és a létesitő bizottságnak, a székesfehérvári orsz. kiállitás fényes sikere fölött. Ráth Károly elnök a congressus nevében.

Következett az V. pont alatti határozati javaslat, az „állami szükségletnek a hazai ipar által való fedezéséről.“

Előadó Csepreghy János. Rövid indokolása után a határozati javaslatnak

Szabó János (Eger) szólal fel, a ki csak annyiban ohajtja a javaslat módositását, hogy a kisiparosoknak megkönnyittessék az állam által kiirt pályázatokhoz való hozzájárulás, mert a mostani gyakorlat csak egy embernek kezébe adja a hasznot. (Helyeslés.)

Csepreghy kimutatja, hogy ez bennfoglaltatik az eredeti szövegben. Ennek folytán a módositást feleslegesnek tartja. A gyülés az eredeti szövegezést fogadta el.

BELFÖLD.

(„Kemény Zsigmond“ társaság, tüzoltói közgyülés stb.)

Maros-Vásárhely, május 31.

A „Kemény Zsigmond“ társaság által rendezett tiz fölolvasási estély elseje tegnap tartatott meg, tekintve a már beállott meleg tavaszi időt, elég szép számu közönség előtt; ugy látszik, a magy. irod. története iránt, melyet dr. Tolnai Lajos költőnk vállalkozott tiz részletben előadni, a főranguak és a tanuló ifjuság érdeklődnek leginkább; fölolvasó tegnapi inkább bevezető előadásban fölemlité, hogy mig egy régi csont, szerszám vagy ékszer leirására 10—15 történész, végén is vállalkozik versenyez, addig a magyar irodalom történetét s annak számos koszorus és koszorutlan harczosa életét még csak Toldi Ferencz irta meg nagybecsü munkájában, mely azonban sok kiegészitésre vár, ő az eddigitől eltérőleg 4 korszakra ossza az irodalom történetét; első terjed a legrégibb időtől az Árpád-házi királyok kihaltáig; a második a mohácsi vészig, a 3-ik Kazinczi Ferenczig, a 4-ik Madáchig, végül Thierry és Jornandes iratai alapján igen szépen festette Attilát és korát s az Attila mondakor egyes részeit; a folyton érdekkel hallgatott felolvasást a közönség zajosan megéljenezte s hisszük, hogy a következőkre számosabban fognak sietni a magyar irodalom történetét avatott költő eladásából hallgatni és felujitni az emlékezetben vagy épen tanulni.

Az erdélyrészi tüzoltó-egyletek szövetkezeti nagy gyülésére s az itteni egylet zászlószentelési ünnepélyére zászló anya ifj. gróf Teleki Gézáné sz. gr. Bethlen Margit lesz Genyeszegről, a 12 koszoru leány fele a vidékről, fele a városról; a mai vonattal kétszázötven tüzoltót várunk a különböző városokból, a fogadtatás — ha az idő kedvez — nagyszerü lesz, számos egyletek lobogóik alatt fogják, katona zenekarral várni a d. u. fél 6 órakor érkező vendégeket, estve nagy ismerkedési estély, holnap és holnapután egése sorozata az ünnepélyeknek, melyeken a városi közönségen kivül a vidéki aristocratia is csaknem teljes számmal fog részt venni.

Junius 5-én d. e. a Marosi ev. ref. egyházmegye közgyülése, d. u. a nőegylet nagy gyülése, 11-én a főispán kezdeményezésére a genf. Vöröskereszt társasághoz hasonló szervezetü nagyobbszerü női egyesület alakuló közgyülése, azon kivül a felolvasások folytatása, számos majálisok, ugy, hogy jun. hava társadalmi életünkben rendkivül élénknek igérkezik.

L.

(Jég.)

B.-Hunyad, jánius 2-án.

Tekintetes szerkesztő ur!

Nagy-Almásról jövök, hol saját szemeimmel s fájó szivvel győződtem meg azon nagy csapásról, mely ezen szép községet és határt folyó hó 1-én d. u. 3 és négy óra közt érte. Eső és szélviharral kapcsolatos jég (magyaró és dió nagyságu) $^3/_4$ óra hosszáig tartott délnyugati irányból jött s Bábony községe határát — kevésbbé — a Nagy-Almásét nagyobb mértékben érte. A gabona, takarmány, kerti vetemény, szőlő s egyéb mindennemü terményeket földig letarolta, nagyobb részint semmivé tette; s fájdalom, csak vagy három birtokosnak nehány darab földéni való termény volt biztositva, a többi az intelligentia többszöri jóindulatu figyelmeztetése daczára sem biztositott, s igy teljesen tönkre vannak téve. A mezei patakok a Bábony- és Almásvize ezen községnek több utczáit elöntötte s összerombolta. Az épületekben, keritésekben tetemes károkat okozott, a jég pedig több ablakot összetört, s a falakat megrongálta. A kár igen nagy. A rom. cath. tanulmányi alap tulajdonát képező különbféle gyönyörü gabonáit és termányeit a jég megkimélte ugyan s nagyon csekély mértékben érte; de az árviz fennemlitett napon azt is, mit az ezelőtti két rendbeli ár meghagyott, egészen elboritotta s csaknem semmivé tette.

A mint hallom, az árviz Középlak, Zsombor, Hidalmás stb. községek határain is mindenféle terményt nagymértékben összerombolt. Nagy-Almáson a „nyomás“-on libákat őrző két 12 éves leánykát a hegyekről lerohanó viz-ár magával ragadott s egész a község szélén levő házakig hurczolt, de szerencsére őket életben kimentették, s a mint értesülök egy fuvarost a „mesterága“ nevü erdőrészben az ár szekerestől, lovastól magával sodort; de mi történt vele, biztos tudomást nem szerezhettem róla. Az országut, mellékutak, hidak mindenfelé nagymértékben meg vannak rongálva.

Éppen midőn tudósitásomat végzem, nagy zivatar keletkezését észlelem Zsobok, Farnás és Sozána felé vonulni s azon szomoru sejtelmem van, hogy a jég itt it nagy károkat okozhatott.

Megnehezült az idő járása felettünk, rendkivüli időjárás fordul elő naponta vidékünkön. Az isteni gondviselés gyümölcs, bor, gabona s mindenféle terményre nézve szép reménynyel kecsegtetett; a gyümölcstermést tán az egész országban — vidékünkön épen egészen — elpusztitotta a hernyó. A szőlő, gabona s egyéb takarmányt pedig sok helyt a jég és az árviz tette tönkre. Mit rejt a titkos jövő, mi sors vár reánk? nem tudjuk; csak tünődünk, aggódunk keserves sorsunk felett, s különösen a mostani pénzszük világban nem tudja a szegény, minden reményétől megfosztott föld népe: mit tegyen, hogy magát és nyomorult családját fenntarthassa az éhenhalástól s az „uzsorások“, a társadalom eme kegyetlen „vampirjaitól“ magát megmenthesse, hogy még megmaradt csekély vagyonát, földbirtokát azok el ne nyeljék s koldusbotra ne jussanak.

Óvja isten vidékünket és hazánkat ilyen s hasonló csapásoktól.

Tisztelettel

Agh Ferencz,
r. l.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1879. jun. 3.

— A m. kir. pénzügyminiszter, Ludvigh Ferencz pénzügyi titkárt és temesmegyei adófelügyelői helyettest. Szebenmegye területére m. kir. adófelügyelővé nevezte ki.

— A m. kir. pénzügyminiszter, Lőcs Rezső pénzügyi titkárt és az aradmegyei adófelügyelő helyettesét, Torda-Aranyosmegye területére m. kir. adófelügyelővé nevezte ki.

— **A szinházban** szombaton és vasárnap két ujdonság került először szinre: szombaton „Egy kiházasitó ügynökség vagy a gazdag házasságok“ czimü franczia, — vasárnap pedig a „Pörös kerités“ czimü eredeti magyar bohózat. Mindakét előadást nagy közönség nézte végig, különösen a vasárnapi bohózatra szorongásig megtelt a nyári szinház nézőtere. Az ujdonságokról nincs mit sokat referálnunk; ha nem nyári szinházról és nem bohózatról volna szó, a finomabb izlés meg is apprehendálhatna rájok. A szombati franczia bohózat „Tricoche és Cacolet“ fajta vásári munka, de ennek élénk bonyodalma és eléggé finom piquantériái nélkül. Mindazonáltal a könnyüvérü vidámság eleget nevethet rajta, a minthogy szombaton is jól mulatott a közönség a Szentgyörgyi (Ribaudet), Szombathelyi (Hector), Bokodi (La Violette) és Gabányi (a lovag) kitünő alakitásaival szinrehozott darabon. A vasárnapi eredeti bohózat Duna álnév alatt Éjszaki Károly tollából került ki; de messze áll szerző korábbi müveitől; meséje nem egyéb, mint két háznép összekapása egy kerités fölött; ebből aztán a cselédség és a gazdák el kezdenek veszekedni és verekedni. Ebből a veszekedés és verekedésből áll az egész darab, közbe-közbe egy-egy szerelmi jelenettel. Alakjai között nehány igen sikerült vázlat van: de kár, hogy csak vázlatok. Nyelvezete egy kissé igenis népies, sőt itt-ott obscen annyira, hogy még nyári szinházban sem kellene szinpadra vinni; azokat a vastag czélzásokat és nagyon is egy értelmü és érthető kétértelmüségeket ki lehetett és kellett volna huzgálni. Egyébiránt a darab élénk menete s az élet kellős közepéből kiválogatott alakjai folyvást a legnagyobb derültségben tartották a nagy vasárnapi közönséget.

— **A „Kolozsvári Sakk-Kör“** véglég elhatározta majálist tartani; már a rendezőbizottság is megalakult, gr. Lázár Vincze urral mint elnökkel és Gyarmathy Miklós urral mint alelnökkel az élén. Ezen, valamint a többi bizottsági tagok nevei már magukban teljes garantiát nyujtanak arra nézve, hogy a club majálisa egyike lesz az idény legszebb vigalmainak.

— **Szinházunkban** a legközelebbi ujdonság két operette lesz: 7-én „Niniss“, a famosus franczia énekes bohózat, mely annak idejében annyi port vert mindenfelé; és 10-én a „Kis herczeg“ czimü operett. Mindakettőben Erdélyi Marietta fogja a czimszerepet énekelni.

— **A „kis“ Ditróiné**, szinházunk egykori kitünő müvésznője a napokban Kolozsvárra jön rokonai meglátogatására. Ajánljuk az igazgatóságnak, hogy nyerje meg közönségünk kedvenczét egy-két föllépésre, mely kedves élvezetet fog szerezni a közönségnek is, mely maig a legkedvesebb emlékezéssel van a kis Ditróiné iránt; de a szinházi pénztárnak is jó jövedelmet biztosithat.

— **Az egyetemi** román ifjuság „Julia“ nevü olvasó-egylete tegnap az „Angol Királynő“ kertihelyiségében igen sikerült majalist s helyesebben már most: junialist rendezett. A kedélyes mulatságon ott volt a helybeli román intelligentia teljes számban, de az ő köreiken kivül állók is tekintélyes számban voltak képviselve, szép jeléül a társadalmi élet annyira kivánatos hármoniájának; s igy nagyon természetes, hogy a főszerepet vivő románka s más román tánczok mellett a csárdást ép oly tüzzel lejtették és ujráztatták a román fiuk is, mintha valahol az Alföld kellőközepén járták volna. Lesz is majd emiatt a nemzetárulás miatt anathema és mosdatás az Observatoriulu-ban. A fesztelen mulatozásnak csak a derengő hajnal vetett véget.

— **Felhivom** mindazon végzett joghallgató urakat, kik a „jogász segélyző-egylet“ könyvtárából kivett munkákat még be nem adták: miszerint sziveskedjenek azokat hozzám, belmonostor utcza 19 szám a. f. hó 15-ig mulhatlanul beszolgáltatni. Kolozsvártt, 1879. junius hó 3-án. Szacsvay Gyula szünid. biz. tag.

— **Weninger Vincze** temetésénél inpozáns módon nyilvánult mind az elhunyt iránti, mind a család iránti részvét. A hitelbank igazgatósága azt határozta, hogy ez évre a Weningert illetett egész fizetést és osztalékot kiszolgáltatja az elhunyt özvegyének s az özvegynek életfogytiglan ötezer forint nyugdijat biztosit. A temetésre a sugáruti Weninger-villa elé nagyszámu és igen diszes közönség gyült össze. Ott voltak a hitelbank, földhitelintézet, a kereskedelmi bank összes személyzete, a Franklin társulat igazgatói, a miniszteriumok, az akadémia küldöttei, sok képviselő, Szlávy és Várady képv.-házi elnökök, Bittó István, Feszt Imre, Wahrmann Mór, Tisza Lajos, Hieronymi Károly, Tolnay Lajos, — Bécsből b. Rotschild Albert és b. Wodianer Mór. A temetésre a koszoruk egész tömege érkezett Weninger tisztelőitől. A koszoruk száma megközelitheti a százat. A koporsót Klempa apát szentelte be; a halottas házból a menet a váczi körutra indult, majd a Deák-térre, a hitelbank elé, a hol a koporsó ujra beszenteltetett. Innen vonult ki a menet a kerepesi uti temetőbe. A sirnál dr. Takács Lajos, a hitelbank titkára, a tiszttársak nevében bucsuszózatot mondott, mely után átadták a földnek a tetemeket.

— **A székes-fehérvári** kiállitás saját képen csak most van teljesen befejezve s imponáló hatást tesz a szemlélőre. Egy kiváló angol iparos, ki tegnap érkezett, megjegyezte, hogy egyes csoportok világkiállitás diszére válnának. Ily kiállitás rendeltetése, mondá, hogy az ország önmagát ismerje fel, és hogy a külföld által megismertessék, mert utóbbi, daczára a törekvéseknek, Magyarországot igazi világitásban mutatva nem ismeri még kellően, mely majdan képes lesz helyes közgazdasági politika mellett egész szükségleteit a magaéból fedezni. A látogatás eddig sok kivánni valót hagy, nagyobb lendületet várnak az ünnepektől. A szombati vonatok meglehetős sok vendéget hoztak, többek közt Fiáth bárót, Ráth Károly főpolgármestert, Falk Miksát és Kovács M. tanácsost családjaikkal, az utóbbiakat Havranek polgármester, Léderer Sándor alelnök fogadták. A polgármester hivatali teendők miatt Budapestan időző Zichy gróf képviseletében üdvözölte Falkot, mondván, hogy ő, mint kiváló tagja a parliamentnek és különösen mint kitünő tagja a magyarérzelmü hirlapirodalomnak, benn és künn nagy érdeklődést keltett a kiállitás iránt. Ezért köszenetet mond a bizottság nevében és személyes látogatásáért, mely zálogát képezi további indulatáért. Ezután megtekinték a vendégek Havranek, Lederer, és a pesti iparos Kramer vezetése mellett a kiállitást, mely fölött teljes megelégedésöket fejezték ki.

— **Öngyilkosság ismét szénsav-gázzal.** Damó B., sepsi-szentgyörgyi lakos igen szegény anyagi viszonyok közt élt, a mint mondják, emellett még családi kellemetlenségek is háborgatták s ezért az utóbbi időben részegeskedni kezdett. Ilyen állapotában bortól butól megnehezedett fővel kiment ő is a Sugásba s ott a „Gőzlőbe“ lehajolt. A kiömlő szabad szénsav abban a pillanatban megölte. Ez már pár hét alatt a második öngyilkossági eset a Sugásban. Talán még sem ártana rendőrileg is valami intézkedést tenni, hogy ne férhessen olyan könnyen e veszedelmes barlanghoz mindenki.

— **Kilencz éves életmentő.** Barátosan történt a napokban, hogy egy jó módu székely gazdának négy kis gyermeke kiment az utczára a megáradt patakot szemlélni. A rohanó ár fölé keskeny palló volt helyezve a közlekedés elémozditására. Erre ment fel a négy éves fiucska, kilencz éves bátyja ezt látva után indult, hogy visszahozza, de alig értek a palló közepére a kis fiu elvesztette az egyensulyt s két és fél méter magasságról a rohanó patakba bukott Bátyja nem sokáig gondolkozott, hanem egyenesen utána ugrott, s bár teljes erővel sodortatott ő is a gyors patak által, sikerült öcscsét mellen ragadni s sok küzködés után teljesen kimerülve a partra szállitani. Az összefutott nép nem győzte bámulni a merész gyermekeket. Midőn atyja kérdezte, hogy miképen volt bátorsága beleugrani, oda, hol ő is veszélynek volt kitéve: azt felelte rá, hogy öcscsét megszabaditani kötelessége volt és pedig minden idővesztés nélkül. Ha a pallóról lekerült volna a partra, erre soha képes nem lett volna, mert a viz nem igen szokott várakozni.

— **Az élet** tragoediáiból. Szilas-Balháson (Veszprémm). Mult szeredán délelőtt a ref. népiskola nagyobb növendékei az oskola udvarán rárohantak egy kisebb oskolás gyermekre, azt letepertték szalmával bebintették, hasára feküdtek ugráltak, verték, kinozták. Nehány jobb érzésü fiu sietett a rectorhoz, de ez hegedülés közben nem értette meg világosan a panaszt és „nem bánom én akár mit csináltak“ szavakkal kiutasitotta őket, mire a kisgyermekek megszomorodva távozának, nem törődvén többé a dologgal, bármily gyászos kimenetelü legyen is az, — ha a rector ur megnyugszik benne. S mi történt? a szegény 9 évee kis gyermek legnagyobb vérhányás közepette fölocsudik, jajgatva hagyja el az udvart. Ezt látva, halva 8 éves kis hugocskája utána sietett, s mikor elérte, mindaketten aléltan összerogytak. Nagy bajjal hazavitték őket, ágyba, hol a kis fiu másnap délbe nagy kinok közt kimult. Mialatt bonczolták, eg 6 éves nőtestvére, ki az esemény hatásától szivbajba esett, szintén meghalt. És elhunyt a jó 8 éves testvér is negyednapra hasonlóképen szivfájdalomban. Szerencsétlen szülők boldogsága örökre fel van dulva, megsemmisitve, jórészt a tanitó könnyelmüsége folytán, ki ellen általános is a községben az ingerültség.

— **Magyarország** legerkölcsteleubb megyéi — a legujabb hivatalos adatok szerint — Arad- és Bibarmegyék. Aradmegyében nem kevesebb, mint 7.94 százaléka a gyermekeknek törvénytelen születésü. Bibarmegye csaknem megközeliti ez arányt. — Mindkét megyében tulnyomólag a román ajku lakosságnál fordulnak elő törvénytelen születések. Magyarország megyéi közt legkedvezőbben áll e tekintetben Békésmegye, a hol csak 2.97 a törvénytelen születések százalékaránya.

KÖZGAZDASÁG.

Kimutatás.

A kalotasbegi takarékpénztár üzlet kimutatása május haváról.

Bevétel.

Pénztári maradvány, aprilis hó 30-ról 5 080 frt 29 kr, betétekből 7,030 frt 64 kr, vfizetett leszámitolásokból 54,594 frt, vfizetett előlegekből 1,470 frt, leszámitolásokból 1,564 frt, előlegek kamataiból 30 frt, beirási dijakból 15 frt, késedelmi kamatokból 27 frt 63 kr, visszleszámitolásból 4000 frt, összesen 73,801 frt 56 kr.

Kiadás.

Visszafizetett betétekre 2,970 frt 36 kr, viszszafiizetett betétek kamataira 22 frt 10 kr, leszámitolásokra 51,800 frt, előlegekre 1500 frt, viszszafizetett viszleszámitolásra 4000 frt, viszleszámitolásra 100 frt, bélyegilletékre 66 kr, államadóba 200 frt, költségekre 16 frt 51 kr, napi biztosi dijakra 21 frt, tiszti fizetésekre 150 frt, pénztári maradvány máj. 30-án 13.020 frt 93 kr. Összesen 73.801 frt 56 kr,

A „KELET“ magán távirata.

Feladatott **Budapesten** jun. 3. 10 ó. 40 p. d. e.
Érkezett Kolozsvárra jun. 3. 11 ó. — p. d. u.

Stolypint, amint bucsuzott elhagyta mérséklete, biztatta a militiát, hogy legyen a szláv ügy előharczosa, tekintsen a czárra.

——

Aleko pasára a porta gyanakodik, mivel Aleko az orosz hivatalnokokat megerősité.

——

Szerb-bolgár és szerb-montenegrói határ-conflictus mutatkozik.

——

Giskra meghalt.

——

A székesfejérvári kiállitást az ünnepek alatt nagy tömeg látogatta.

Feladatott **M.-Vásárhely** jun. 3. 9 ó. 55 p.
Érkezett Kolozsvárra jun. 3. 10 ó. 5 p.

A Kerületi tüzoltó-szövetkezeti közgyülésünk minden tekintetben fényesen sikerült 1881-ben a közgyülés Brassóban lesz; a marosvásárhelyi egylet gyakorlatát a jury elismerő okmánynyal méltatta. A tüzoltók ma reggel távoztak. A részletekről levélben bővebben.

Távirati tudósitás

a budapesti árutőzsde hivatalos árjegyzeteiről máj. 29.

Gabona	Faj	Ára 100 klg tól frt	tól kr	ig frt	ig k
Buza	bánsági	8	90	9	90
	tiszavidéki	9	45	10	05
	pestvidéki	9	05	9	60
	fehérmegyei	8	95	9	50
	bácskai		–		
Rozs	magyar	6	25	6	4[illegible]
Árpa	takarmány	5	15	5	33
	maláta	6	90	–	
Zab	magyar	5	55	5	75
Tengeri	bánsági	5	10	5	15
	másnemü	5	—	5	10
Repcze	káposzta	—	—		—
	bánsági		–	–	—
Köles	magyar	5	—	5	35
Szőlővány (Usance) buza	tavaszra szállitandó	9	95	9	65
	„ Szept.—Oktre szállitan.	9	70	10	–
rozs	tavaszra szállitandó	–	–	–	–
teng.	Májusra—junira szállit	5	15	5	2
repcz	káposzta Aug Szept szál.	13	—	13	$^1/_8$
„	bánsági Jul. Aug. szállit	12	$^7/_8$	13	$^1/_8$
szesz (ny.)	100 liter százalékként	26	—	26	—

Érték- és váltófolyam.

1879 május 31.

Magyar aranyjáradék	95.30.
„ kincstári utalv. 1 kibocsát	—.—.
„ „ 2 „	118 75
„ keleti vasut elsőbség 2 „	85.—.
„ „ állami kötvény 1876 év	74 —.
„ vasuti kölcsön	111 50.
„ föld-eherm-entesitési kötvény	85 50
temesi „ „	83 —.
erdélyi „ „	82 50.
horv. slavon „ „	89.50.
magy. szőlődézma váltság „	86 75.
Oszt. egyseges államadósság papirban	68.70.
„ „ „ ezüstben	70 75.
„ aranyjáradék	80 60
1860. államsorsjegy	126.30.
Oszt. nemzeti bank részvény	8 45.
„ hitelrészvény	270 50.
magyar. hitelbank	254.80.
Ezüst	—.—.
Cs. k. arany	5.50.
Napoleond'or	9.29.
Német birod. mark	57 25.
London	116.10.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Békésy Károly.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

(218—5) (285—300)

Elsinger M. J.
Bécs, Neubau 2. Zollergasse.

esőköpenye, kocsitakarók, ágybetétek, sátorponyvák.

Borszéki fürdő hirdetés.

„BORSZÉK" Erdély, Csíkmegyében hires fürdő—vasas, földes, égvényes, szénsavval telitett savanyu vizeivel, **ivó-, fürdő- és éghajlati gyógymódul** egyaránt ajánltatik; nevezetesen a gyomor, bélcsatorna, légzőszervek, vérszegénység, görvély, ángolkór, a hugy és nemzőszervek több bajaiban, a csúz- és köszvényben, a máj- és lép vérbőségében, s az idegrendszer többféle bajaiban; van több szénsavval telitett hideg tükör fürdője, zuhany és meleg fürdői.

A borszéki savanyuviz gyógyviz

és mint üditő igen kellemes ital, magára ugymint borral élvezetes, rég ismeretes, s belőle évenként mintegy 3 millió liter hozatott eddig forgalomba. (204) (1—6)

A fürdő évad **juniusban kezdődik és tart september 15-ig**, gondoskodva van szakértő fürdő orvos, kitünő zene, jól berendezett vendéglők és a közbiztonságról, van helyi gyógyszertára, posta- és távirdai közlekedése, olvasó, teke- és zongora terem és számos sétaut.

Részletesebb értesitések, vagy megrendelések az alattirt igazgatóság útján Borszéken minden időben eszközölhetők.—

A fürdő és üzletigazgatósága.

A borszéki ásványviz árjegyzéke.

Raktárak helyei	A raktáros neve	I kupás 50-es frt	I kupás 50-es kr.	I kupás 25-ös frt	I kupás 25-ös kr.	I literes 50-es frt	I literes 50-es kr.	I literes 30-as frt	I literes 30-as kr.	½ liter. 48-as frt	½ liter. 48-as kr.
Borszeken	a gyárnál	6	50	3	35	6	—	3	80	5	25
Arad	Bisztriczki Józ.	—	—	—	—	10	50	6	50	7	25
Brassó	Gmeiner Gyula	8	75	4	65	8	—	5	15	6	25
Versecz	Fuchs János	—	—	—	—	10	50	6	80	7	95
Budapest	Lápossy Fer.	—	—	—	—	11	50	7	—	7	50
Debreczen	Geréby Fülöp	—	—	—	—	10	80	6	90	7	30
Nagyvárad	Janky Antal	—	—	—	—	11	—	6	50	7	25
Miskolcz	Mahr Károly	—	—	—	—	11	50	7	50	7	80
Segesvár	J. B. Misselbacher	—	—	—	—	8	35	5	33	6	75
Temesvár	Propst Adolf	—	—	—	—	10	70	6	80	7	40
Soborsin	Blau Mór és fiai	—	—	—	—	9	50	6	25	7	—
Szeged	Toth Péter	maga tart raktárt.									
	A ládák nehézsége (suly)	kilogramm									
		112		58		80		52		43	

A borszéki üzletigazgatósága.

Nyujtsuk a szerencsének jobbunkat
400,000 márka

főnyereményt igér kedvező esetben a **legujabb nagy pénzsorsjáték,** mely a magas **kormány** által jóváhagyatott és biztosittatott.

Eme ujabbi játék-tervezet előnyös berendezése abban áll, hogy rövid pár hó lefolyása alatt 7 sorsolásban **44,000** nyereménynek kell biztonn történni, ezek között vannak főnyeremények esetleges 400,000 r. márka illetőleg

1 nyer. à m.	250,000	5 nyer. à m.	25,000	71 nyer. à m.	3000
1 nyer. à m.	150,000	2 nyer. à m.	20,000	217 nyer. à m.	2000
1 nyer. à m.	100,000	12 nyer. à m.	15,000	531 nyer. à m.	1000
1 nyer. à m.	60,000	1 nyer. à m.	12,000	673 nyer. à m.	500
1 nyer. à m.	50,000	24 nyer. à m.	10,000	950 nyer. à m.	300
2 nyer. à m.	40,000	5 nyer. à m.	8000	24750 nyer. à m.	133
2 nyer. à m.	30,000	54 nyer. à m.	5000	stb.	stb.

márkával — márkával — márkával

A nyereményhuzások tervszerüen hivatalosan meg vannak állapitva s már jelen év **junius 11 és 12-dikére van meghatározva**, melyhez

1 egész ered. sorsj. ára csak 6 már. v. 3½ frt — kr. o. é.
1 fél ered. sorsj. ára csak 3 már. v. 1¾ frt — kr. o. é.
1 negyed ered. sorsj. ára csak 1½ már. v. — frt 90 kr. o. é.

Mindennemü megbizások, **a pénz beküldése, postautoni fizetés** vagy az **összeg utánvétele mellett** a leglelkiismeretesebben teljesittetnek, mindenki az állam czimerével ellátott **eredeti sorsjegyet** tőlünk saját kezeibe kapja.

A megrendelésekhez a szükséges hivatalos tervezetek ingyen mellékeltetnek s minden huzás után érdekelt feleinknek felhivás nélkül megküldjük a hivatalos huzási lajstromot.

A kiflizetések mindig pontosan s az **állam jótállása** mellett történnek s egyenes beküldés, vagy az érdekelt kivánat'ra összeköttetéseinknél fogva Ausztria minden nagyobb pénzpiaczán teljesittethetik.

Csoportozatunk mindig a szerencse kegyeltje volt s a számos többi jelentékeny nyeremények között gyakran az első főnyereménynek is örvendett, mely az illető érdekelt félnek egyenesen ki is fizettetett.

Egy ily, a **legszolidabb alapokra** fektetett vállalatnál, előreláthatólag mindenütt a legélénkebb részvétre lehet bizton számitani, s ez oknál fogva kérnők, hogy minden megbizásoknál eleget tehetni képesek lehessünk, hozzánk a megrendeléseket minél előbb beküldeni.

KAUFMANN és SIMON,
(200) bank- és váltó-üzlete Hamburgban. (5—6)

Mindennemü Államkötvények, vasuti részvények és hitelsorsjegyek bevásárlása és eladása.

U. i. Ezennel köszönetünket nyilvánitjuk, a régebbi idők óta megajándékozott bizalomért, s midőn eme ujabbi sorsjáték kezdetével résztvételre felhivnók, ezentul is igyekezni fogunk, állandó, pontos és lelkiismeretes kiszolgáltatás által igen tisztelt érdekelt feleink teljes megelégedését kiérdemelhetni.

A fentebbiek.

Umrath és Társa Prágában,

mezőgazdasági gépgyárosok

ajánlják, a szilárd kivitel, könnyü járás, nagy munkaképesség és tiszta cséplésről legelőnyösebben ismert különlegességeiket

(148) 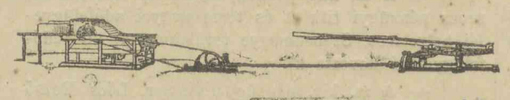 (12—24)

kézi és járgány-cséplőgépekben

1-től 8 ló- vagy ökörerőig, álló és hordozható alakban.

Továbbá készitünk különféle nagyságu és elismert jó minőségü

tisztitó rostákat, kukoricza-morzsolókat és szecskavágókat.

Ábrákkal ellátott árjegyzékkel postán küldve díjmentesen szolgálunk.

Luhi „Margit" forrás.

Ezen vegyi összetételénél fogva nevezetes gyógyviz, Európa minden államaiban a legelső orvosi tekintélyek által sikeresen használtatik:

légző és emésztő szervek mindenféle bántalmainál. A tüdőbetegek

klimatikus gyógyintézeteiben, különösen az általánosan ismert és ma leglátogatottabb klimatikus gyógyintézet **Görbersdorfban** a „Margit" forrás otthonossá vált. — Miután a Margit forrás már nagyon hamisittatik, figyelmeztetik a fogyasztó közönség, hogy szükségleteit csak biztos helyeken szerezze be.

Valódi minőségben kapható: **Kolozsváron Csiky Imre urnál.**

(181) (3—12) Dr. KARLOVSZKY utóda.

FERENCZ JÓZSEF
KESERŰVIZ-FORRÁS

Elismert mint leghatásosabb valamennyi keserüviz között.

Dr. Leube W. a belgyógyászat tanára, Erlangenben. „Nem okoz kelletlen mellékhatást, ha nagyobb adagban vétetik. Sőt még oly esetekben is, hol a bélnyákhártya izgatott, e viz fájdalom nélküli székletétet okozott."

Dr. Korányi Frigyes, tanár és kir. tanácsos Budapesten. „Különösen az által tünik ki, hogy enyhén keserü, nem kellemetlen ízü és hogy még hosszabb használat után sem zavarja meg az étvágyat és emésztést."

Dr. Gebhardt Lajos, tanár és a Szt.-Rókus köz-kórház igazgatója, Budapesten. „Könnyen vétethetik és a többi budai vizekhez arányleg kevesebb mennyiségben és rövidebb idő alatt hoz kedvező eredményt létre."

Dr. Kiss Sándor, a Szt. János köz-kórház igazgatója Budapesten. „Valamennyi budai keserüviz között kellemes íze és jeles hatása által tünik ki: gyomor- és béluruttnál, megrögzött székrekedésnél, alhasi vérpangásnál, valamint vértolulásoknál, aranyérnél, étvágytalanságnál stb."

Dr. Bamberger Henrik, tanár és udvari tanácsos Bécsben. „Még hosszabb használatnál sincs semmifele káros hatása."

Dr. Meynert Th. az elmegyógytan tanára, kormánytanácsos Bécsben. „A mérsékelt adagok és azok kiméletes hatása által e kóroda egybevágó heveny kóreseteinél gyakran fontos okijavalatnak felelnek meg."

Ezen viz kapható Csiky Imrénél Kolozsvártt; minden gyógyszertár és fűszerárukereskedésben és a forrásigazgatóságnál Budapesten. (177) (3—6)

SÁRGA KRISTÓF

fehérnemű és vászon-raktára
KOLOZSVÁRT,
(bel-középutcza, kisegitő alatt.)

Külföldi nagy kereskedők és gyárosokkali egyenes összeköttetésemnél fogva azon kellemes helyzetben vagyok n. érd. vevőimnek **kezesség mellett,** legjutányosabb áron valódi árukkal szolgálni.

Raktáromban legnagyobb választékban kaphatók:

Férfi fehér-ingek, chiffon, creton és madepolan szövetből, sima himzett és redős gallérral, vagy a nélkül 85 krtól, 3 frt 50 krig.
Férfi szines-ingek, angol oxford, creton és madepolan szövetből 100 különböző mintára, jó szintartó 70 krtól, 2 frt 60-ig.
Szines és fehér gyapjú alsó-ingek és nadrágok 70 krtól 5 frtig.
Férfi alsó-nadrágok (gatyák) mindennemü szabású, legjobb len és pamut vászonból 70 krtól, 2 frt 50-ig.
Férfi legújabb gallérok és **kézelők** 4 rétü legjobb chiffon szövetből párja 40 kr.
Férfi szines-szél ü selyem, — len és pamut **zsebkendők** szegve 6 darab egy kötegben 60 krtól, 7 frtig.
Valódi len fehér-zsebkendők 6 darab egy kötegben 1 frt 50 krtól 7 rrtig. (387—8) (65—*)
Női-ingek len és pamut vászonból, sima himzet vagy redős, 1 frtól, 5 frtig.
Női háló reklik, 1 frtól, 5 frtig, fökötők len és chiffon vászonból 40 krtól 80-ig.
Női alsó-szoknyák és **nadrágok** 90 krtól, 7 frtig.
Női piquet reklik, nadrágok és **szoknyák,** 1 frt 50 krtól 5 frtig.
Függöny neczek, gyapju és pamut takarók, paplanok, madráczok mely utóbbiakból különösen nagy raktárt tartok.
Legujabb szerkezetü **esőernyők,** 1 frt 40-töl 15 frtig.
Fehér és szines **harisnyák,** gyapjú, len, pamut és selyemből, párja 15 krtól, 1 frt 50 ig.
Legujabb **nyakkendők, posztó, szarvasbőr és glacé kesztyük, nadrágtartók, harisnya-kötők, órasinorok sat,** legjutányosabb árban.

Fehér és szines-asztalnemü, mindenféle len és pamut vászon szin-tartó creton, oxford és madepolán,
szines ingszövetek

1000 különböző mintára 16 krtól 52 krig., 100 különböző fajtáju chiffon, creton és madepolan **fehér ingszövetek** 80, 1.55 és 170 centiméter széles, 22 krtól 70 krig,

sima, himzett és redős

len és pamut ingbetétek 25 krtól 3 frtig.

Len és chiffon himzett stráfok és betétek, kötő, varró, himző-pamutok és czérnák, ujjon szülöttek részére fökötők, téklik és takarók sat.

Továbbá elvállalnk kiházasitás, vagy magán szükségre kivánt fehérnemüek pontos elkészitését; kitünö szabás és jó összeállitásra legnagyobb figyelem van forditva.

Megrendeléseket, nyak bőség, váll- és ujjahossza papir szeleten pontos mértéke beküldése mellett saját felelőségemre azonnal teljesitek, mely esetben árát és fajtáját meghatározni kérem.

Bármely megrendelés ha nem tökéletesen kielégitő az érte fizetett összeget vissza szolgálom, vagy másokkal kivánatra kicserélem.

Legfőbb törekvésem n. érd. vevőim bizalmát továbra is kiérdemelni és azt megtartani

alázatos szolgája:

Sárga Kristóf.

Tanács és segély azok számára,

a kik szemgyengeségben szenvednek, s főleg megerőltetett tanulás és fárasztó munka által szemöket elrontották.

Ifju korom óta meg volt nekem is az a rosz szokásom, hogy az éj csöndét választám tudományos munkákra. Ez, valamint sok fáradságos optikai és finom mathematikai munkálat által szemeim annyira meggyengültek, hogy annyival inkább félhettem teljes megvakulástól, mert folytonos gyuladási hajlam állt be, a mely a leghiresebb orvosok évekig tartó gyógyitásával is daczolt. E szomoru körülmények közt sikerült egy szert találnom, a melyet már 40 év óta a legjobb sikerrel használok. Nem csak azon tartós gyuladást szüntette tökéletesen meg, hanem visszaadá szemeimnek is teljes erejét és élességét, ugy hogy most 75 éves koromban szemüveg nélkül olvasom a legapróbb irást is, s mint fiatal koromban a legjobb látásnak örvendek. Ugyan-e kedvező sikert tapasztaltam másoknál is, a kik közt többen voltak, a kik a legélesebb pápaszem segélyével sem voltak képesek hivatásukat teljesitni. Ezen szer kitartó használata után eldobták a szemüve et s szemeik azelőtti élességét visszanyerték. E **mosdó szer** egy illatos szesz, a melynek alkatrészeit az ánizsnövény képezi. Nem tartalmaz sem drasticumokat, sem fém vagy más veszélyes részeket s Erdélyben **valódi** minőségben **TEUTSCH J. B.-nél Segesvártt** kapható. Nagy üvegét 2 frt 40 kron, a kissebbet 1 frt 80 kron o. ért, használati utasitással. Azt tanácslom tehát a szenvedőknek, hogy hozassák meg e szeszt, mert egy üveg soká elég használatra, s csak csekély adag folyóvizzel vegyitve kis fehér folyadékot ad, a melylyel reggel és estve, valamint fárasztó munka után kell **a szem környékét megmosni.** A siker igen jótékony és üde s egyuttal az arczbőr frisességét is emeli. Örülni fogok, ha általa főleg azokon lesz segitve, a kik ernyedetlen munkásság mellett az igazság világának föllelésében, szemök világát veszélyeztetik. E szer használata folytán a fiatalságnál annyira divatossá vált elferditő szemüveg hordásnak is elejét vehetni, a mely a legtöbb esetben inkább rongálja mint erősiti a szemet. A szemüveg csak a szem hibás szervezetén segithet, de egészséges, vagy elgyengült szemeket soha sem erősithet, vagy gyógyithat meg. (56) (5—*)

A hires dr. **Romershausen-féle szem-lél** mindig készen kapható és pedig:

Egy kis üveggel 1 frt 80 kr., egy nagy üveggel 2 ft 40 kr. o. é.

TEUTSCH J. B. raktárában **Segesvártt.**

Elárusitók nagyobb megrendeléseknél megfelelő árleengedést kapnak.

(190) (4—5)

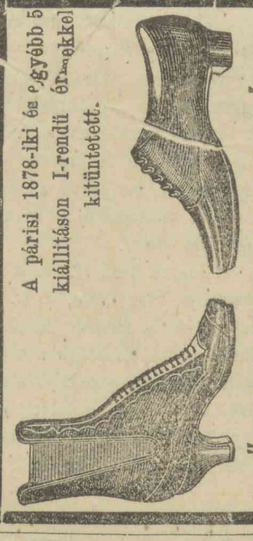

A párisi 1878-iki és egyébb 5 állitáson I-rendü érmekkel kitüntetett.

LŐRINCZ ISTVÁN,
lábbeli gyára
Budapest, muzeumkörut 3.

Van szerencsém a t. cz. vidéki közönséget értesiteni, miszerint lábbeli gyáramat akként berendeztem, hogy mindennemü

férfi-, női- és gyermek-lábbelieket

a legujabb divatminta szerint a *legszilárdabban* készitve, *mérsékelt árak* mellett, *gyorsan és pontosan* kiszolgálhatók.

Kivált a tavaszi idényre ajánlom *a mainzi borjú bőt csinosan készült lovagló czizmákat, és kivégott* vagy *gutta topánokat.*

tisztelettel

Lőrincz István.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek. — *Mértékül legyenek egy viselt lábbeli.*

Perlmoosi Portland Cement 100 kiló 7 frt.
Kufsteini hydraulikus mész 100 kiló 4 frt.

egész hordó vételnél készfizetés mellett.

DIETRICH SÁMUEL

vas- és fűszer üzletében

Kolozsvártt.

(136) (23—*)

Stein János

könyvkereskedése Kolozsvárt.

Szentpéteri és társa uraknál

Tordán is kapható, vagy megrendelhető.

BÉCS város ünnepi menete

1879 április 27-dikén

hodolatúl ő Felségeik ezüst menyegzőjére.

Vázolta

Makart János tanár

természet után festette **Stadlin E. festész,** az uj cs. kir. udvari szinház jelmezruha-tárnoka.

Az eddigi, a nevezetes ünnepi menetnek az ünnepély előtt megjelent mutatványai tudvalevőleg a szinezet hiányában vannak. Az általános óhaj szinezett ábrák után, mert hisz az egyedüli hatás a szinek összeállitásában van, arra birt egy nevezetesb bécsi kiadót hogy **Stadlin E.** festészszel, a ki **Makart János** kivánságára, s közvetlen vezetése mellett a jelmezek művészi feldiszitésével volt megbizva, összeköttetésbe lépjen hogy a fönnebbi Albumot kiadhassa. Mindenki a ki tudja mily páratlan tehetséggel felelt meg **Stadlin** feladatának, csak benne jelölheti meg amaz alkalmas férfit, ki egyedül képes **valódi hű** ábrát nyujtani, mert kezdet óta foglalkozott a legkissebb részletekig a nagy s oly fényesen sikerült művel.

Neve kezeskedik a tökéletes művészi kivitelről is.

Az ünnepi menet Chromo-lythographikailag sokszorozva 40 lapon fog megjelenni, a csoportok mind természet után festvék a jelesebb egyének arczképileg vannak feltüntetve.

Minden füzet 4 lapból fog állani, **ára ily füzetnek 3 frt. lesz.**

Megrendelhető **Kolozsvárt Stein János** könyv- és zeneműkereskedésében.

Kevés példány érkezvén, t. vevőink kéretnek az első füzet megtekinthetése végett magokat előjegyeztetni.

Stein János könyv- és zeneműkereskedése Kolozsvárt.

Nyomatott Stein János br. k. egyetemi nyomdásznál az ev. ref. tanoda betüivel Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școala - BCU Cluj-Napoca.